

Први светски рат, који је пре нешто више од сто година потресао Стари континент, оставио је драматичне последице по европску цивилизацију – милионске жртве и материјалну девастацију – до тада непознате у европској и светској историји. У другој години светског рата први пут је употребљена одредница Велики рат, како би се исказала свеобухватност и дубина ратних разарања.

Краљевина Србија је у Првом светском рату била активан чинилац међународних односа, како у ратним дејствима, тако и кроз широко дипломатско ангажовање и контакте са савезничким силама. Сарадња са Француском, Великом Британијом и Русијом била је интензивна и без њихове материјалне и моралне подршке није било могуће замислити тако упорну одбрану Србије. Из Русије, Велике Британије и Француске у Србију су и на Солунски фронт стизали војници, оружје, храна, новац и медицинске мисије.

Велики допринос успеху Српске војске дали су Французи. Блискост на линијама фронта исковала је ратно српско-француско другарство, које се посебно ценило. Од времена дочека Српске војске на албанској обали па до краја рата Српска војска је развила посебан однос према француској војсци и Французима. Спасовање Српске војске на албанским обалама, евакуација, слање у болнице, одевање и опремање српских војника, подршка на Солунском фронту, допринели су позитивном утиску о Француској, Французима и њиховој војсци.

Краљевина Србија је била једина балканска држава која је од почетка до краја рата била поуздан савезник Антанте и тиме допринела њеној ратној победи, што је наглашено и на Мировној конференцији у Версају. Према извештајима делегације Краљевине СХС на мировној конференцији у Версају 1919. године, она је од балканских ратова до краја Великог рата имала 1.900.000 жртава, односно око 60% укупног становништва. Из Првог светског рата Србија је изашла као осиромашена, обезбужена, привредно експлоатисана земља, али као победник.

Континуирано подсећати на узроке, виновнике и жртве Великог рата, као и на бројне догађаје који су одредили смер касније историје, значи критички преиспитивати знање о ратној епохи и понудити поуздано тумачење прошлости, утемељено у сачуваним историјским документима и историографском наслеђу. Убеђени да народи који знају истину о себи имају будућност и тиме мотивисани, Историјски архив Пожаревац, Војни архив и Војни музеј Министарства одбране Републике Србије стављају на увид француској јавности кратку историју Великог рата и улогу Србије у том светском сукобу. Изложбена поставка „Србија у Великом рату 1914–1918” кроз архивска документа, фотографије, разгледнице, карте, скице, табеларне прегледе, новинске чланке, као и музејске експонате (пуковске заставе, униформе, сабље, медаље и споменице) понудила је истиниту причу о ратним дешавањима у Србији у Првом светском рату.

Настала као резултат једногодишњег истраживања архивске грађе Војног архива и Историјског архива Пожаревац, са презентованим документарним материјалом из Војног архива, Историјског архива Пожаревац, Програмског архива Радио Телевизије Србије и Војног музеја, изложба доноси 270 архивских докумената и фотографија и 60 музејских експоната, којима се приказују следеће теме: почетак Првог светског рата и операције Српске војске у 1914. години, Србија и њена војска у ратној 1915, савезници и Србија 1914–1916, рехабилитација и реорганизација Војске Краљевине Србије на Крфу, савезничке санитарске мисије и лечење Српске војске, Српска војска на Солунском фронту 1916–1917, хероине и добровољци у Српској војсци и њихов долазак на Солунски фронт, пробој Солунског фронта и ослобођење Србије 1918. и губици Српске војске у Првом светском рату.

Изричито поштујући историјски научни метод, са упориштем у архивским документима, ауторски тим и њихове институције имали су намеру да афирмацијом историјских докумената и фотографија о Србији и времену Првог светског рата, као и научних резултата српске историографије, скрену пажњу на погубни утицај политичке ревизије историје, као и да покажу и докажу да има смисла вршити валоризацију прошлости, јер одговорност према држави у којој се живи и покушај ревизије историје захтева да се свеукупно јавности понуди корпс систематизованих научних знања о истинитој слици прошлости, а што је основа даљег научног изучавања војне и политичке историје Првог светског рата.

Суочавање са историјским документима је својеврсно суочавање са прошлошћу, без чега није могуће разумети и многе процесе који се дешавају у садашњости ни пројектовати будућност, чини могућим сазнања о прошлим временима, људима, догађајима и процесима, а што су Историјски архив Пожаревац, Војни архив и Војни музеј Министарства одбране Републике Србије учинили, разумевајући неопходност чувања трагова српског постојања и неопходност стварања нових вредности општдруштвеног и културног стваралаштва.

Изложба „Србија у Великом рату 1914–1918” је споменик који хода, говори и објашњава узвишени смисао живота који је за српске јунаке и хероје прекратко трајао. Она је велики допринос култури памћења, сећања и трајања.

***

Изложба „Србија у Великом рату 1914–1918” организована је поводом обележавања сто година од Версајске мировне конференције у Културном центру Србије у Паризу од 21. септембра до 19. октобра 2019. године. Поставку изложбе и штампање пратећег материјала омогућило је Министарство културе и информисања Републике Србије.

Др Јасмина Николић, директорка Историјског архива Пожаревац / Република Србија

Изложба

Србија у Великом рату

1914–1918.

Аутори изложбе

и каталога

Др Маријана Мраовић

Др Драгана Милорадовић

Јасмина Живковић, мср

Др Бојан Димитријевић

Сарадници

Др Јасмина Николић

Др Мирољуб Манојловић

Др Данило Шаренац

Др Гордан Бојковић

Мр Небојша Ђокић

Наташа Милошевић Дулић

Љиљана Игњатовић

Музеолошка поставка

Душанка Маричић

Вук Обрадовић

Бојана Илић

Дизајн каталога

Мр Небојша Кујунџић

Превод на француски језик

Проф. Слободанка Обрадовић

Штампа

Војна штампарија,

Београд

Изложба „Србија у Великом

рату 1914–1918” је

организована поводом

обележавања сто година

од Версајске мировне

конференције, у Културном

центру Србије у Паризу од

19. септембра до 19. октобра

2019. године. Поставку

изложбе и штампање пратећег

материјала омогућило је

Министарство културе и

информисања

Републике Србије.

L’exposition

La Serbie dans la Grande Guerre

1914–1918

Auteurs de l’exposition

et du catalogue

Dr Marijana Mraović

Dr Dragana Miloradović

Jasmina Zivković, MA

Dr Bojan Dimitrijević

Collaborateurs

Dr Jasmina Nikolić

Dr MiroljubManojlović

Dr Danilo Sarenac

Dr Gordan Bojković

Nebojsa Djokić, MA

Natasa Milosević Dulić

Ljiljana Ignjatovic

Mise en place au musée

Dusanka Maricić

Vuk Obradović

Bojana Ilić

Design du catalogue

Nebojša Kujundžić, MA

Traduction en français

Slobodanka Obradović, prof.

Impression

L’Imprimerie militaire

de Belgrade

L’Exposition « La Serbie dans la

Grande Guerre 1914-1918 »

est organisée à l’occasion

du centenaire de la Conférence

de paix à Versailles,

dans le Centre culturel de Serbie

à Paris du 21 septembre au

19 octobre 2019.

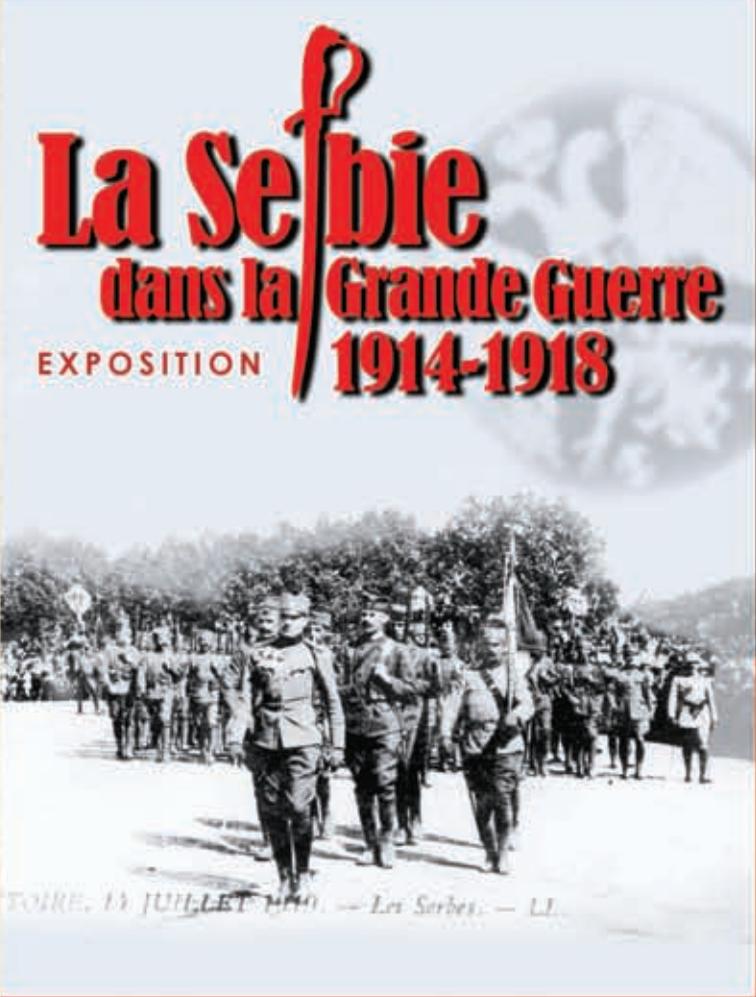
La montage de l’exposition

et l’impression du matériel est

réalisé grâce au Ministère de la

Culture et de l’Information de la

République de Serbie

La Première Guerre mondiale qui a tremblé le Vieux continent, il y a un peu plus de cent ans, a laissé des conséquences dramatiques à la civilisation européenne – des millions de victimes et de la dévastation matérielle – inconnues jusqu’à présent ni dans l’histoire européenne ni dans l’histoire mondiale. Dans la deuxième année de la guerre on a utilisé pour la première fois l’expression «La Grande Guerre» pour démontrer le désastre universel et complexe de la guerre.

Le Royaume de Serbie a été un membre actif dans les relations internationales à la Première Guerre mondiale, comme dans les actions guerrières ainsi dans un vaste engagement diplomatique et les contacts avec les Forces alliés. La Collaboration avec la France, la Grande Bretagne et la Russie était très intense pendant la guerre et sans leur soutien matériel et moral, on ne peut pas imaginer la défense autant persistante de la Serbie. Des soldats, des armes, de la nourriture, de l’argent et des missions médicales sont venus en Serbie et au front de Thessalonique de la Russie, de la Grande Bretagne et de la France.

Une grande contribution au succès de l’armée serbe a été faite par les Français. La proximité au front a forgé une Serbe-Français camaraderie de guerre qui a été appréciée fortement. Depuis l’accueil de l’armée serbe aux bords d’Albanie jusqu’à la fin de guerre, l’armée serbe a replié une relation spéciale avec de l’armée française et les Français. Le sauvetage de l’armée serbe aux bords albanais, évacuation, transport aux camps hôpitaux, habillement et équipement des soldats serbes, support au front de Thessalonique, ont produit des impressions très positives sur la France, les Français et leur armée.

Le Royaume de Serbie était le seul pays des Balkans qui, depuis le début jusqu’à la fin de guerre, était le fidèle allié d’Entente et de cette manière-ci a contribué dans sa victoire finale, ce qui a été souligné à la Conférence de paix à Versailles. Le Royaume de Serbie, d’après les exposés du Royaume de SHS à la Conférence de Versailles de 1919 de la période des Guerres des Balkans jusqu’à la fin de la Grande Guerre comptait 1 900 000 de victimes, c’est-à-dire 60% de sa population en total. La Serbie est sortie de la Première Guerre mondiale pauvre, dépeuplée, exploitée mais vainqueur.

Rappeler constamment aux raisons, coupables et victimes de Grande Guerre ainsi qu’aux maints événements qui ont déterminé l’histoire future, c’est restitué-rer de manière critique la connaissance de l’époque de guerre, offrir une interprétation certaine du passé, fondée aux documents historiques gardés et au héritage historiographique. Persuadés que les peuples sachant bien leurs histoires d’eux-mêmes, ont de l’avenir et en bien motivés, nous, l’Archive historique de Pozarevac, l’Archive militaire et le Musée militaire du Ministère de la Défense de la République de Serbie, mettons en évidence au public français la courte histoire de la Grande Guerre et du rôle de la Serbie dans ce conflit mondiale. L’exposition «La Serbie dans la Grande Guerre 1914-1918», par les documents des archives, les photographies, les cartes postales, les cartes géographiques militaires, les esquisses, les tableaux synoptiques, les articles des journaux même les objets du musée (drapeaux des divisions, uniformes, sabres, médailles et diplômes commémoratifs) a offert une véritable histoire sur les événements en Serbie pendant la Première Guerre mondiale.

L’exposition est le résultat de la recherche d’une année du matériel des Archives militaires et historique de Pozarevac et présente la documentation de l’Archive militaire, l’Archive historique de Pozarevac, l’Archive de programmation de Radio-Télévision de Serbie et du Musée militaire, elle compte 270 documents et photographies et 60 objets des musées, dont on démontre les thèmes suivants: le début de la Première Guerre mondiale et les opérations de l’armée serbe en 1914, la Serbie et son armée dans la seconde année de guerre (1915), les Alliés et la Serbie (1914-1916), la réhabilitation et la réorganisation de l’armée du Royaume de Serbie à Corfou, les Missions médicales des Alliés et le traitement de l’armée serbe, l’Armée serbe au front de Thessalonique (1916-1917), les héroïnes et les volontaires dans l’armée serbe et leur arrivée au front de Thessalonique, la rupture du front de Thessalonique et la libération de la Serbie et les pertes de l’Armée serbe à la Première Guerre mondiale.

En respectant strictement le procédé scientifique et historique, avec un appui à la documentation des archives, l’équipe des auteurs et leurs institutions ont eu l’intention par l’affirmation des documents et des photographies de la Serbie à l’époque de la Première Guerre mondiale, et les résultats scientifiques d’historiographie serbe, attire l’attention sur les effets tragiques de la révision politique de l’histoire, ainsi que de faire voir et approuver que valoriser le passé a du sens, parce que la responsabilité envers l’état où on vit et l’essai de réviser l’histoire demande de faire montrer à tout le monde le corps des connaissances systématiques et scientifiques d’un vraie image du passé ce qui fait le fond pour continuer à explorer l’histoire politique et historique de la Première Guerre mondiale.

Le travail avec des documents historiques et la confrontation spécifique avec le passé, sans quoi ne sera pas possible de comprendre beaucoup de processus qui se passent actuellement ni projeter la futur, fait possible d’apprendre des époques passées, des gens, des événements et des processus, que l’Archive historique de Pozarevac, l’Archive militaire et le Musée militaire du Ministère de la Défense de la République de Serbie rendent possible, comprenant l’importance de garder les traces de l’existence du peuple serbe et la formation indispensable de nouvelles valeurs dans la création en culture et en général dans la société.

L’exposition «La Serbie dans la Grande Guerre 1914-1918» est le monument qui marche, parle et explique le sens sublime de la vie qui ne durait pas longtemps pour les héros serbes. L’exposition a un grand rapport à la culture de mémoires, de témoignages et de durée.

***

L’Exposition «La Serbie dans la Grande Guerre 1914-1918» est organisée à l’occasion de centenaire de la Conférence de paix à Versailles, dans le Centre culturel de Serbie à Paris du 21 septembre au 19 octobre 2019. Le montage de l’exposition et l’impression du matériel est réalisé grâce au Ministère de la Culture et de l’Information de la République de Serbie.

Dr Jasmina Nikolic, directrice

de l’Archive historique de Pozarevac La République de Serbie

Пожаревац, 28. октобар 1918.
Везиле – чланице Кола српских сестара из Пожареваца,
поред заставе коју су саме израдиле и предале
ослободиоцима Пожареваца 16. (28) октобра 1918. године

Фотографија:
Историјски архив Пожаревац, Дигитална збирка Драгана Шалера

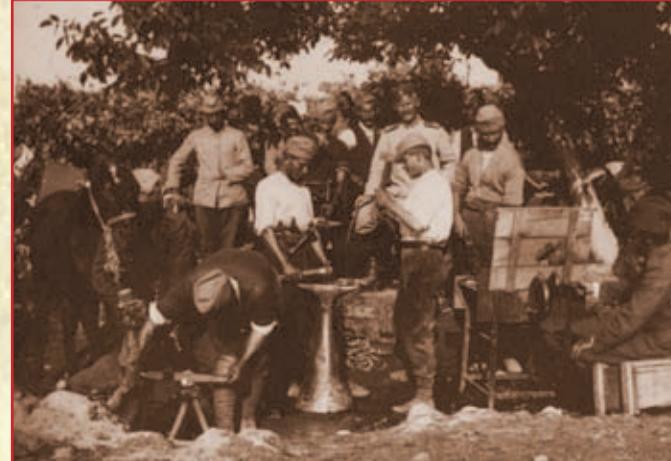
Požarevac, le 28 octobre 1918
Les brodeuses – les membres du Kolo des sœurs serbes de Požarevac
près du drapeau qu'elles ont fait et donné aux libérateurs
de Požarevac 1918.

La photographie: L'Archive historique de Pozarevac, la collection digitale
de Dragan Saler

Септембар, 1915.
Српска пешадија креће у пробој
Фотографија:
Војни музеј, Збирка фотографија

Septembre, 1915.
L'infanterie serbe
est en train de percer en avant
La photographie:
Le Musée de l'armée,
la collection des photos

Острово, 1. август 1915.
Поткивачко одељење у Острову
Фотографија:
Војни музеј, Збирка фотографија,
R-9075

Ostrovo, le 1er août 1915.
La Section de ferrure à Ostrovo
La photographie:
Le Musée de l'armée,
la collection des photos, R-9075

Србија, 1918.
Ослобођење српских градова:
Суботица

Фотографија:
Историјски архив Пожаревац,
Дигитална збирка Драгана Шалера

La Serbie, 1918.
La libération des villes serbes:
Subotica

La photographie:
L'Archive historique de Pozarevac,
la collection digitale de Dragan Šaler

Пожаревац, 16 (29) октобар 1918.
Француске трупе улазе у ослобођени Пожаревац
Фотографија:
Војни музеј, Збирка фотографија, P-2519

Požarevac, le 28 octobre 1918
Les troupes françaises entrent à Pozarevac libéré
La photographie:
Le Musée de l'armée, la collection des photos, R-2519

Париз, 14. јул 1919.
Дефиле српске војске
на Паради победе

Фотографија:
Војни музеј, Збирка фотографија

Paris, le 14 juillet 1919.
L'armée serbe participe au Défilé
de la victoire

La photographie:
Military museum,
Le Musée de l'armée,
la collection des photos